

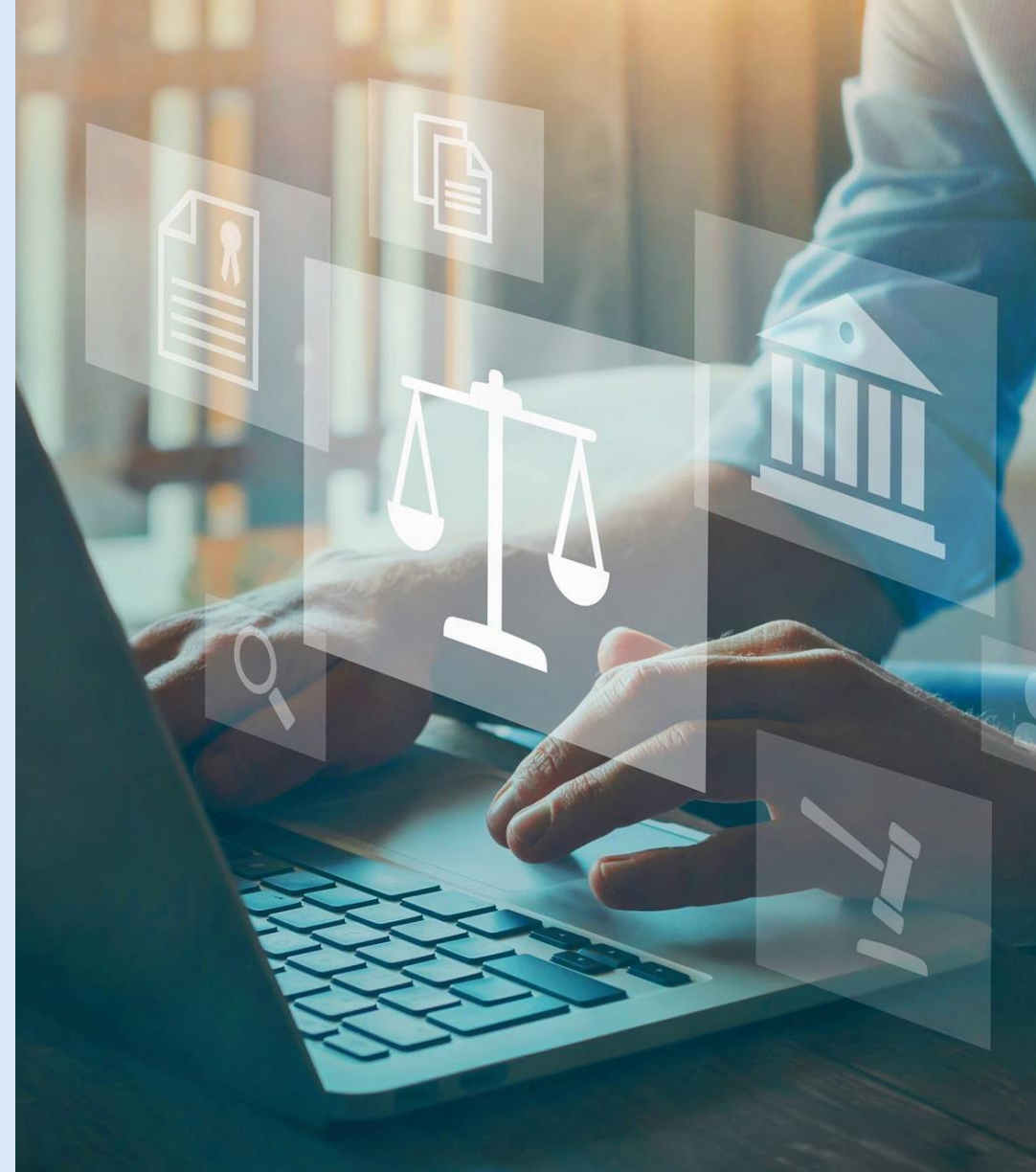
NORIMA – MEDLEMSMØTE 2. DESEMBER 2021

Ansvarssaker og forsikring

Hvordan sikre en god prosess som resulterer i et korrekt oppgjør

ANDREAS MEIDELL OG HENRIK MØINICHEN

02.12.2021

THOMMESSEN

Innhold

- Innledning
- Krav mot skadevolder (sikrede)
  - Notifikasjon, frister, foreldelse
  - Dokumentasjon til forsikringsselskapet
  - Vurdering av kravet mot skadevolder
- Skadebegrensningsplikt
- Forlike eller sloss i retten?
- Typiske unntak fra dekningen
- Videre håndtering av skadesaken
  - Ivareta aktuelle regresskrav
  - Prosessen for domstolene
  - Forvalte dekningsposisjonen

Innledning

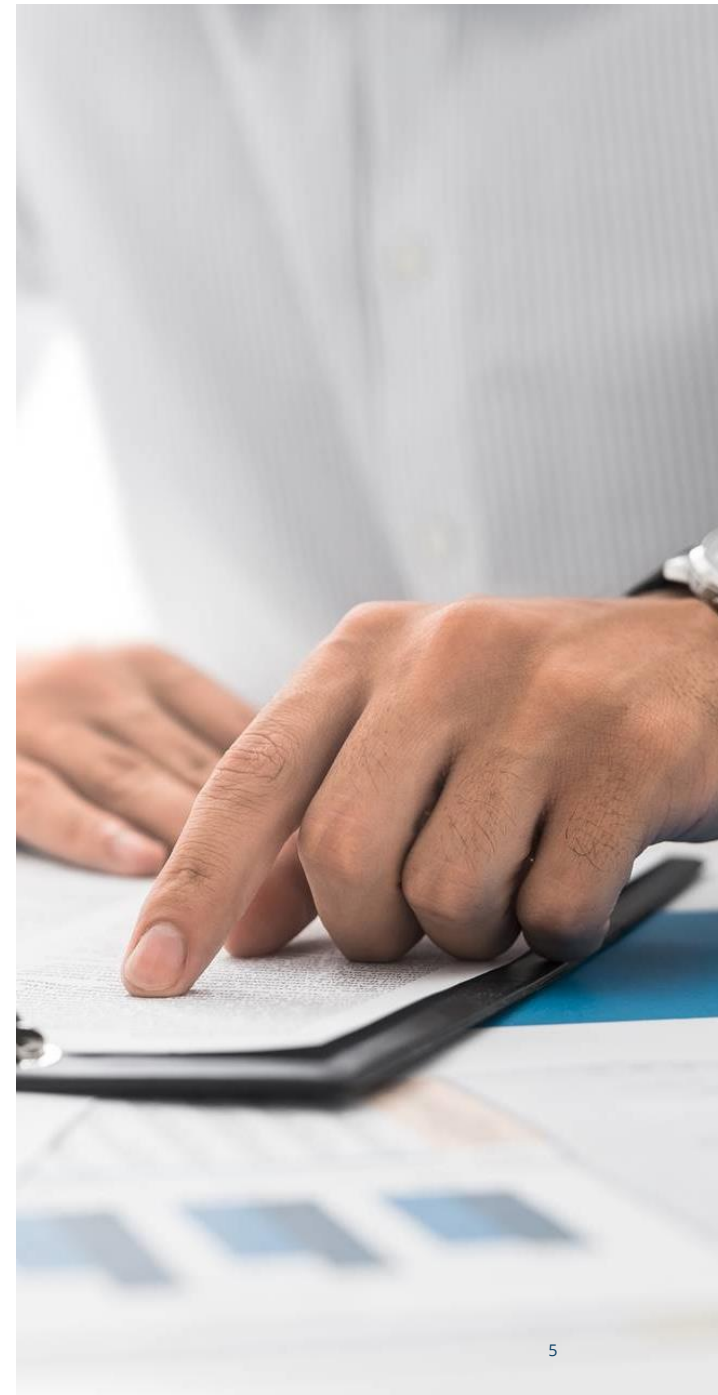
- Erstatningskrav fra tredjepart
  - Påstand om ansvar
  - Fremsetter krav om erstatning
- Selskapets posisjoner
  - Påstått skadevolder i erstatningssaken
  - Forsikringstaker under ansvarsforsikringen
  - Regresskreditor dersom ansvar kan rettes videre mot andre eller skal fordeles
- I forhold til ansvarsforsikringen har alle disse posisjonene betydning
  - Det potensielle ansvar er forsikringsobjektet
  - Det må undersøkes om forsikringen dekker et potensielt ansvar
  - Forsikringstaker har plikt til å forsvare seg mot ansvaret, evt søke regress hos andre

Notifikasjon til forsikringsselskapet – frister og foreldelse

- Forsikringskrav kan gå til spille ved passivitet
  - "Materiell foreldelse": FAL § 4-10 (3) "uten ugrunnet opphold", og § 8-5 "innen ett år"
  - Foreldelse: FAL § 8-6: Tre år, men i praksis lenger dersom tilfellet er meldt
  - Kan være nyanser i vilkårene, men etter vår erfaring er det i praksis FAL som regulerer dette
- Når starter fristene i ansvarsforsikring?
  - LB-2006-45067, friststart enten ved
    - Skadelidte har fremsatt krav, eller
    - "tilkjennegitt at erstatningskrav vil bli fremmet"
  - Rt. 2011 s. 646, identifikasjon: Hvem hos sikrede kjenner til krav?
  - NOU 1987:24 s. 179: Manglende kunnskap om at et krav kan være dekket er uten betydning
- **Råd:** Meld alle omstendigheter og krav, heller "for ofte, for tidlig"

Hvilken dokumentasjon bør man innhente og sende til forsikringselskapet?

- FAL § 8-1 regulerer dette:
  - Opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for forsikringstakeren, og...
  - Som forsikringselskapet trenger for å beregne sitt ansvar
- I praksis bør dette gjøres slik:
  - Svar på alt forsikringselskapet ber dere om å opplyse/fremskaffe
  - Videre send eventuelt skriftlig kommunikasjon fra skadelidte om kravet
  - Lag et kort notat om erstatningskravet som oppsummerer
    - Kravets (sannsynlige) størrelse
    - Skadelidtes anførsler
    - Sikredes (ditt) syn på kravet
  - Generelt: Sørg for å ha skriftlig kommunikasjon med forsikringselskapet, samle alt i en "file", hvis mye telefoner/møter fører en "logg" og gjerne en oppsummering per epost

Forsikringstakerens egen bedømmelse av påstått ansvar - erstatningsrett

- Betydningen av å innhente tilstrekkelig underlagsinformasjon:
  - Er kravet foreldet eller av andre grunner bortfalt?
  - Forstå den reelle økonomiske risikoen selskapet er eksponert for
  - Sikre et godt grunnlag for en potensiell forhandling i en tidlig fase (forlike en "unødvendig tvist")
  - Stille forberedt ved behov for å forsvare seg ved et søksmål slik at man kommer "rett ut fra hoppkanten"
- Forholdet til forsikringsselskapet
  - Kan være viktig for å vurdere eventuelle dekningsinnsigelser
  - Informasjon som skal tilflyte forsikringsselskapet etter FAL § 8-1
- Tendens til at man kan glemme viktigheten av å få kontroll på **kravsbeløp** (det påståtte tapet/skaden)
  - Det fremmes ofte oppblåste krav. Den reelle risikoen for selskapet kan være langt lavere
  - Har det i det hele tatt oppstått et tap som følge av den hendelsen skadelidte mener selskapet er ansvarlig for?
- La noen "utenfor prosjektet" vurdere om kravet fremstår helt eller delvis berettiget

Forsikringstakerens egen bedømmelse av påstått ansvar – erstatningsrett (forts.)

- **Råd:** husk at **alle vilkår** for om skaden kan kreves erstattet kan være avgjørende for utfallet av saken
- Ansvarsgrunnlag (normalt uaktsomhet)
- Årsakssammenheng
  - Har den ansvarsbetingende handlingen ledet til et tap for skadelidte?
  - Hvor stor del av skaden eller tapet skyldes skadevolders handlinger?
  - Har øvrige årsaker medvirket til selve skaden eller skadeomfanget?
- Adekvans (påregnelighet)
  - Er skaden/tapet påregnelig? Er skaden/tapet en fjerntliggende følge av den skadevoldende handlingen?
- Økonomisk tap (skade)
  - Må dokumentere hver enkelt tapspost. Avkortning på grunn av medvirkning eller brudd på tapsbegrensingsplikten?

Skadebegrensningsplikt – dekning av sakskostnader

- FAL § 4-10 (1): Sikredes plikt til å avverge eller begrense ansvaret
  - Kostnader med å avverge et ansvarstilfelle dekkes bare dersom "overhengende fare"
  - Det praktiske: Kostnader med å forsvare seg mot erstatningskravet
- Vilkårene angir ofte dekning for "defence costs"
  - Som regel bare ekstern advokat og sakskostnader – ikke "interne kostnader"
  - Engasjement av ekstern advokat skal som regel godkjennes
  - Noen ganger begrensninger ved at defence costs skal være "reasonable and necessary"
  - Problem hvor man ikke får tilkjent fulle sakskostnader av retten
  - Kan noen få ganger være uklart om idømte sakskostnader fra motparten også dekkes
- Dekkes som regel i tillegg til forsikringssummen (men sjekk)
- Viktig å sjekke vilkårenes detaljer om "defence costs"

Bør man forlike eller bli saksøkt?

- Ansvarsforsikringen dekker bare rettslig ansvar som...
  - Er fastslått i rettskraftig dom, eller
  - Er avtalt ved forlik som er godkjent skriftlig av forsikringsselskapet (det vanligste i praksis)
- Reguleres av forsikringsvilkårene
- Potensiale for interessemotsetning
  - Sikrede vil ha saken ut av verden, omdømme- og kundehensyn kan tilsi raske forlik
  - Forsikringsselskapet må ha trygghet for at det foreligger et rettslig ansvar...
  - ... men må være (og er) lydhør for prosessrisiko
- Hva hvis forsikringsselskapet ikke vil ta stilling til forlik?
  - Legg press på å få et svar, men hvis det ikke går...
  - Avklar skriftlig at uteblitt godkjenning ikke vil påberopes som avslagsgrunn

Noen typiske unntak fra dekningen – kan variere mellom ulike vilkår

- Erstatningsansvar i kontraktsforhold
  - Oppfyllelsesansvar i kontrakter dekkes ikke
  - Men ofte kontraktsforhold mellom skadevolder og skadelidte...
  - Forsikringsselskapene kan være "litt for ivrige" til å påberope dette
- Forsettlig skadeforvoldelse
- Forurensningsansvar
- GDPR og annet "immaterielt ansvar"
- Ansvar grunnet insolvens/konkurs
- Erstatningskrav i USA

Ivareta eventuelle regresskrav

- Plikter overfor forsikringsselskapet
  - Nødvendige tiltak fra sikredes for å ivareta regresskrav mot tredjeparter inngår i sikredes skadebegrensningsplikt ("inntil selskapet selv kan vareta sitt tarv"). Brudd kan i verste fall føre til en avkortning, jf. FAL § 4-10 andre og fjerde ledd
    - Viktigst i praksis: overholde reklamasjonsfrister ("innen rimelig tid", "innen to måneder" etc.)
  - Sikre nødvendige bevis og ellers holde forsikringsselskapet løpende informert om forhold av betydning for potensielle regresskrav
- Regresskrav etter alminnelige erstatningsrettslige regler
  - Skadevolder kan i utgangspunktet holde den "uaktsomme tredjepart" ansvarlig. Det samme gjelder forsikringsselskapet, som ved utbetaling vil tre inn i forsikringstakerens posisjon (subrogasjon)
  - SKL §§ 4-2 og 4-3: Såfremt det er dekning under ansvarsforsikringen kan verken forsikringstakeren eller forsikringsselskapet holde en privatperson regressansvarlig med mindre det foreligger forsett eller grov uaktsomhet, som skal veldig mye til
  - Sempel uaktsomhet kan berettige regress hvis skaden er voldt som ledd i næringsvirksomhet

Ivareta eventuelle regresskrav (forts.)

- **Unngå foreldelsesfellen** – som skadelidt, skadevolder og forsikringsselskap:
  - Skadelidte (kravshaver) må avbryte foreldelse særskilt overfor skadevolder og skadevolders forsikringsselskap, jf. Rt. 1999 side 7 (Vesta Forsikring). Søksmål mot skadevolder avbryter ikke foreldelse overfor forsikringsselskapet
  - Skadevolder og/eller forsikringsselskapet må også vurdere behovet for å avbryte foreldelse særskilt overfor en eventuell regressansvarlig og eventuelt den regressansvarliges forsikringsselskap. **Husk:** separat foreldelse
    - I motsatt fall vil regresskravet mot regressdebitor og hans forsikringsselskap kunne falle bort som foreldet
    - Ikke helt uvanlig at regresskrav går tapt fordi et regresskrav mot en regressansvarlig har blitt foreldet
- Flere måter å håndtere foreldelse på:
  - Vanlig: avtale forlengelse av fristen etter foreldelsesloven § 28
  - Alternativ: prosessvarsel etter tvisteloven § 15-9, jf. foreldelsesloven § 19
  - Alternativ: regressøksmål i samme sak (avledet søksmål) eller i et separat søksmål (forliksklage eller stevning)
- **Råd:** Tegn opp et kart som viser alle involverte parter (potensielt regressansvarlige) og forsikringsselskaper og vurder behov for å gjøre tiltak for å beskytte potensielle regresskrav
  - Kontraktsrett: fremsette en reklamasjon og følge opp en reklamasjon, unngå innsigelser om passivitet
  - Foreldelsesrett: særskilt vurdering for hvert rettssubjekt, dvs. regressansvarlige og forsikringsselskaper

Kort om prosesser for domstolene

- Domstolene tilbyr og oppfordrer ofte sterkt til **rettsmekling**
  - Ansvarssaker er normalt godt egnet (eventuelt utenrettslig mekling)
- Partene i søksmålet – subjektiv kumulasjon eller avledede søksmål (regressøksmål)
  - Nokså vid adgang til subjektiv kumulasjon (tredjepart trekkes inn som saksøkt i samme sak) – TVL § 15-2
  - Det kan også være nærliggende med avledede søksmål (forene saker til felles behandling) – TVL § 15-6
- Ulempe med regressøksmål:
  - Hvis forsikringstaker/skadevolder (ditt selskap) vinner saken, vil også den påståtte regressansvarlige vinne saken som ditt selskap har anlagt mot ham. Ditt selskap vil da normalt bli dømt til å dekke hans sakskostnader
    - Nylig eksempel: **Helge Ingstad-saken – TOSL-2019-166793**
    - Avtale om forlengelse av foreldelsesfristen eller prosessvarsel kan derfor være bedre
- **Husk:** Rettssaker kan være ressurs- og kostnadskrevende, som det er viktig å ta høyde for i en prosessrisiko- og forliksvurdering. Husk også forsinkelsesrenter (8 % p.a.) ved større erstatningssaker
- Sakskostnader: egne kostnader og motpartens kostnader

Hvordan best forvalte dekningsposisjonen under forsikringen?

- Ansvarsforsikringen er en kontrakt (ikke en "garanti")
  - Dekker aldri "alt" ansvar som kan oppstå
  - Studer forsikringsvilkårene, lær hva som dekkes og hva som er unntatt
- Forsikringsforholdet i en skadesak må "forvaltes"
  - Forsikringstilfeller og krav må meldes i tide
  - Ulike steg deretter kan behøve klarering med forsikringsselskapet
  - Rapporter jevnlig til forsikringsselskapet om saken
- Forebygge mot feil "posisjonering"
  - Forsikringsselskap kan være vanskelig å "snu" i et dekningsspørsmål
  - Ta tak i "vanskelige" dekningsspørsmål, ikke "overlat" dette til skadebehandler
  - Utfordre gjerne forsikringsselskapet til å ta standpunkt tidlig

Oppsummering – ideell skadeprosess

- Notifiser skaden tidlig – sørg for at organisasjonen gir beskjed om mulige krav
- Hold kommunikasjonen med forsikringsselskapet skriftlig
- Prøv å forskuttere dekningsinnsigelser som kan komme – les vilkårene
- Avklar advokatvalg med forsikringsselskapet
- Skriftlig samtykke fra forsikringsselskapet hvis det skal inngås forlik
- Sjekk om det er regressmuligheter og informer forsikringsselskapet om slike

Takk for oss!

thommessen.no
Oslo • Bergen • Stavanger • London

Andreas Meidell

PARTNER // ADVOKAT, DR. JURIS

Oslo
M +47 91 78 83 44
E ame@thommessen.no

Henrik Møinichen

SENIORADVOKAT
MANAGING ASSOCIATE

Oslo
M +47 45 22 43 87
E hem@thommessen.no